EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 14.12.2020
COM(2020) 804 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

Jaarverslag 2020

over de uitvoering van de instrumenten van de Europese Unie voor de financiering van het externe optreden in 2019

{SWD(2020) 336 final}

Inhoudsopgave

Het nakomen van mondiale verplichtingen 1
De EU: een sterke speler op wereldniveau 1
Humanitaire hulp 2
Uitvoering van de Agenda 2030 2
Mondiale prioriteiten 3
Green Deal 3
Allianties voor duurzame groei 4
Menselijke ontwikkeling 5
Samenwerking op het gebied van migratie 6
Vrede en veiligheid 6
Mensenrechten, democratie, fundamentele waarden 7
Technologie en innovatie 8
Mondiale reikwijdte 8
Afrika 8
Azië, Centraal-Azië en de Stille Oceaan 9
Uitbreidingsregio 10
Europees nabuurschap 10
Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied 11
Midden-Oosten en de Golfregio 12

Het nakomen van mondiale verplichtingen

In 2019 hield de geopolitieke instabiliteit aan, maar is de Europese Unie zich blijven inzetten voor een vrediger, rechtvaardiger en welvarender wereld. Onze planeet en de wereldbevolking ondergaan snelle veranderingen en hebben te maken met verstoringen op milieu-, politiek en technologisch gebied.

In deze steeds onrustigere wereld heeft de EU op alle fronten gereageerd door de volle breedte van haar beleidsmaatregelen en instrumenten in te zetten, zij het van diplomatieke of financiële aard, veiligheids- of handelsgerelateerd, acties op het gebied van duurzame ontwikkeling of humanitaire hulp. In 2019 is de EU zich blijven inspannen voor de hervorming van het multilaterale systeem en het behoud van haar leidersrol in de wereld met het oog op de uitdagingen van vandaag en morgen. Daarnaast heeft zij gezorgd voor meer samenwerking en partnerschappen met regionale organisaties die van essentieel belang zijn voor wereldwijde duurzame ontwikkeling, de eerbiediging van de mensenrechten en doeltreffende internationale samenwerking.

In dit verslag worden de belangrijkste aspecten beschreven van de financiële steun van de EU voor internationale samenwerking en ontwikkeling, ontwikkelingshulp, buitenlands beleid en uitbreiding in 20191. Uit het verslag blijkt op welke manier ’s werelds grootste handelsblok en belangrijkste bron van officiële ontwikkelingshulp het leven van miljoenen mensen in meer dan 120 landen wereldwijd helpt verbeteren, ongelijkheid tegengaat, menselijke ontwikkeling omarmt, jongeren in staat stelt zich volledig te ontplooien en rechtvaardige en duurzame groei en samenlevingen in de hele wereld ondersteunt.

In 2019 hebben de EU en haar lidstaten 75,2 miljard EUR geïnvesteerd in officiële ontwikkelingshulp — 55,2 % van de totale mondiale hulp[2].

De EU: een sterke speler op wereldniveau

De integrale strategie van de EU voor het buitenlands en veiligheidsbeleid[3] stelt de EU in staat collectief op te treden om complexe wereldwijde problemen aan te pakken. Zonder de verwezenlijking van de vijf oorspronkelijke prioriteiten van de strategie[4] uit het oog te verliezen, is de EU in 2019 doorgegaan met het bevorderen van een mondiale orde die gebaseerd is op het internationaal recht, waarbij de kern wordt gevormd door de Verenigde Naties, in samenwerking met regionale organisaties. Het baanbrekende trilaterale samenwerkingsverband tussen de Afrikaanse Unie, de EU en de VN heeft de weg vrijgemaakt voor nauwere samenwerking met betrekking tot de bredere agenda voor vrede en veiligheid. Daarnaast is uit de steun voor de gemeenschappelijke strijdkrachten van de G5-Sahel gebleken hoe belangrijk het is om te investeren in regionale veiligheidspartnerschappen.

[1] Zie voor meer informatie deel I, Inleiding, van het werkdocument van de diensten van de Commissie bij dit jaarverslag.
[2] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/IP_20_674
[3] https://eeas.europa.eu/topics/eu-global-strategy/17304/global-strategy-european-unions-foreign-and-security-policy_nl
[4] Veiligheid en defensie; weerbaarheid; een geïntegreerde aanpak; een interne/externe nexus; en regionale en thematische strategieën.

In 2019 heeft de EU een brede benadering ten aanzien van conflicten en veiligheidscrises gehandhaafd door middel van interventies in het kader van het instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede[5] en door middel van acties in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid over de hele wereld. Deze acties hadden betrekking op grote crises in landen zoals Afghanistan, de Centraal-Afrikaanse Republiek, de Democratische Republiek Congo, Irak, Jemen, Libanon, Libië, Mali, Nigeria, Pakistan, Somalië, Sudan, Syrië, Turkije, Oekraïne, Venezuela en Zuid-Sudan.

De EU is een van de weinige actoren die wereldwijd aanwezig is en over een uitgebreide reeks beleidsinstrumenten beschikt. Zij neemt steeds meer verantwoordelijkheid voor haar defensie en voor de bijstand van partners bij vrede en veiligheid. De vorderingen met betrekking tot een gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie[6], het militair plannings- en uitvoeringsvermogen[7], het industrieel ontwikkelingsprogramma voor de Europese defensie, de gezamenlijke verklaring EU-NAVO[8] en de permanente gestructureerde samenwerking[9] zijn belangrijke en historische resultaten. Binnen de instrumenten voor het buitenlands beleid van de EU zijn de inspanningen voor institutionele opbouw, waaronder het Bureau voor de uitwisseling van informatie over technische bijstand en het twinninginstrument, voortgezet om hervormingen te stimuleren en het strategische beleid van de EU in partnerlanden te bevorderen.

Als grootste handelsblok en belangrijkste bron van directe buitenlandse investeringen in de wereld blijft de EU samenwerken met internationale partners om een vrij en eerlijk internationaal handelsstelsel te bevorderen, onder meer door de hervorming van de Wereldhandelsorganisatie.

Humanitaire hulp

In 2019 bleven de humanitaire behoeften groter dan ooit als gevolg van complexe crises, waardoor mensen vaak massaal op de vlucht moesten slaan, natuurrampen en epidemieën. De EU bleef een van de voornaamste donoren van humanitaire hulp door 2,4 miljard EUR uit te trekken om hulp te bieden aan miljoenen mensen in meer dan tachtig landen.

Met een aanzienlijk deel van de EU-hulp is steun verleend aan mensen in een crisissituatie in Syrië en buurlanden. De Commissie heeft de uitvoering voortgezet van de humanitaire component van de EU-faciliteit voor vluchtelingen in Turkije[10], met name door het sociaal vangnet voor noodgevallen[11].

In 2019 werd het Uniemechanisme voor civiele bescherming[12] twintig maal geactiveerd voor rampen binnen en buiten de EU, onder meer bij verwoestende bosbranden in Bolivia, Guatemala, Israël en Libanon.

[5] https://ec.europa.eu/fpi/what-we-do/instrument-contributing-stability-and-peace-preventing-conflict-around-world_en
[6] https://www.eda.europa.eu/what-we-do/our-current-priorities/coordinated-annual-review-on-defence-(card)
[7] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8798-2019-INIT/en/pdf
[8] https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2018/07/10/eu-nato-joint-declaration/
[9] Besluit (GBVB) 2017/2315 van de Raad van 11 december 2017 tot instelling van de permanente gestructureerde samenwerking (PESCO) en tot opstelling van de lijst van deelnemende lidstaten (PB L 331 van 14.12.2017, blz. 57).
[10] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/migration_en
[11] https://ec.europa.eu/echo/essn_en
[12] https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/mechanism_en

Uitvoering van de Agenda 2030

In 2019 en overeenkomstig de Europese consensus inzake ontwikkeling is de EU de wereldwijde uitvoering van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, de actieagenda van Addis Abeba en de Klimaatovereenkomst van Parijs blijven steunen, direct in samenwerking met partnerlanden.

Groeiende ongelijkheid, toenemende honger, de opwarming van de aarde, het verlies aan biodiversiteit, sociale onrust, conflicten en migratie zijn trends die zich ongunstig ontwikkelen en in de gehele Agenda 2030 doorwerken. Tijdens de top over de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's) in 2019 zijn de vorderingen besproken en werd benadrukt dat de ontwikkelingstrajecten en -snelheid moeten veranderen om de termijn van 2030 te halen. In de marge van de top werd een gezamenlijke verklaring EU-ACS (Afrika, het Caribisch gebied en het gebied van de Stille Oceaan) over de uitvoering van de Agenda 2030 en de SDG's aangenomen, waarin het engagement voor de Agenda 2030 opnieuw werd bevestigd en waarmee de samenwerking moet worden versterkt om de uitvoering van de SDG's te versnellen, zodat niemand achterop raakt.

Tijdens het politieke VN-forum op hoog niveau voor duurzame ontwikkeling in juli in New York heeft de EU de vooruitgang met betrekking tot de Agenda 2030 en de SDG's in de Unie en door internationale samenwerking van de EU gepresenteerd. Tot de belangrijkste initiatieven die tijdens deze bijeenkomst werden gepresenteerd, behoren de discussienota van de EU "Naar een duurzaam Europa in 2030"[13], het toezichtsverslag van Eurostat van 2019 over de vooruitgang in de richting van de SDG's, het eerste gezamenlijke samenvattende verslag over de Europese consensus inzake ontwikkeling 2017 en het EU-verslag van 2019 over de beleidssamenhang ten aanzien van ontwikkeling.

Door de gezamenlijke programmering, de gezamenlijke kaders voor resultaten en de gezamenlijke uitvoering wordt het effect van de Europese middelen wat betreft de verwezenlijking van de SDG's vergroot. In de loop van 2019 werden in de Centraal-Afrikaanse Republiek, Honduras en Mali gezamenlijke programmeringsdocumenten ingevoerd, en de Europese strategie voor ontwikkelingssamenwerking voor Cambodja werd verlengd. In december waren er twintig gezamenlijke programmeringsdocumenten vastgesteld.

De reikwijdte van activiteiten voor institutionele opbouw werd uitgebreid tot landen in de hele wereld die onder het ontwikkelingsbeleid van de EU vallen. Het doel was om de beleidsprioriteiten van de EU te ondersteunen en landen te helpen bij de uitvoering van hun nationale ontwikkelingsstrategieën in overeenstemming met de EU-normen, en zo bij te dragen tot de verwezenlijking van de Agenda 2030 van de Verenigde Naties en de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling.

Mondiale prioriteiten

Eind 2019 heeft de voorzitter van de Europese Commissie de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling verder verankerd in de beleidsvorming en het optreden van de EU, waarmee wordt onderstreept dat de EU zich blijft inspannen voor duurzaamheid.

[13] https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030_nl

Green Deal

De eind 2019 gepresenteerde Europese Green Deal[14] vormt een integrerend onderdeel van de strategie van de Commissie om de Agenda 2030 en de SDG's uit te voeren en om de Europese economie en maatschappij in de richting van meer duurzaamheid te leiden. **Klimaatverandering** is een van de belangrijkste uitdagingen voor de wereld, een prioriteit voor het extern optreden van de EU en een centraal thema van de Green Deal.

In 2019 heeft de EU haar benadering van klimaatactie versterkt door programma's zoals het Wereldwijd bondgenootschap tegen klimaatverandering +[15] voor het opbouwen van klimaatbestendigheid in partnerlanden, met name in de minst ontwikkelde landen en kleine insulaire ontwikkelingslanden, waarmee meer dan tachtig projecten worden gefinancierd.

In het kader van de "Local Climate Adaptive Living Facility"[16] werd klimaatfinanciering toegekend aan meer dan 240 lokale overheden die 6 miljoen mensen in 14 landen vertegenwoordigen. Eind 2019 is een opgeschaalde tweede fase gestart.

Duurzame energie is essentieel om de klimaatverandering tegen te gaan en staat centraal in de Green Deal. In 2019 is de EU de wereldwijde toegang tot duurzame energie en energie-efficiëntieacties blijven ondersteunen. In december heeft de Europese Raad het doel van de EU bekrachtigd om uiterlijk in 2050 het eerste klimaatneutrale continent te zijn.

Toegang tot water en sanitaire voorzieningen is een universeel mensenrecht. In 2019 heeft de EU haar steun voor toegang tot water en sanitaire voorzieningen, duurzaam en geïntegreerd waterbeheer en capaciteitsopbouw voortgezet.

Jordanië kampt met ernstige waterschaarste. Dankzij 21,5 miljoen EUR uit het Regionaal Trustfonds van de EU naar aanleiding van de crisis in Syrië zijn de watervoorzienings- en afvalwaterzuiveringsdiensten voor meer dan een miljoen mensen in het district Irbid verbeterd.

De EU bevordert **groene bedrijfsontwikkeling** in belangrijke waardeketens en ondersteunt de financiering van de overgang naar een mondiale circulaire economie. "SWITCH to Green" is het vlaggenschipinitiatief van de EU op dit gebied.

Verlies aan biodiversiteit en de achteruitgang van veel ecosystemen vormen een groot probleem. De mededeling "Bescherming en herstel van bossen wereldwijd: de actie van de EU opvoeren" uit 2019[17] voorziet in een geïntegreerd kader voor de bestrijding van ontbossing en bosdegradatie.

In 2019 heeft de Commissie haar financiering van het "Critical Ecosystem Partnership Fund" verlengd, het voornaamste fonds voor de financiering van de belangrijkste biodiversiteitsgebieden over de hele wereld.

[14] https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_nl
[15] https://www.gcca.eu/
[16] https://www.uncdf.org/local/homepage
[17] COM(2019) 352 final van 23 juli 2019.

Allianties voor duurzame groei

Samenwerking is essentieel voor de verwezenlijking van de SDG's. Wereldwijde welvaart kan enkel worden bereikt door **fatsoenlijk werk en duurzame economische groei** voor iedereen. In 2019 heeft de EU steun verleend aan acties zoals het tweede duurzame investeringsklimaat- en waardeketenprogramma voor de financiering van mondiale en Europese initiatieven ter bevordering van belangrijke aspecten van het investeringsklimaat, de handel en de ontwikkeling van de particuliere sector.

De kern van het plan voor externe investeringen (EIP) van de Commissie wordt gevormd door het Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling (EFDO), waarin een nieuw garantie-instrument wordt gecombineerd met twee regionale investeringsplatforms, het Afrikaanse investeringsplatform en het nabuurschapsinvesteringsplatform, ter ondersteuning van particuliere investeringen in minder ontwikkelde en risicovollere bedrijfsomgevingen. Eind 2019 was uit het EFDO circa 4,6 miljard EUR aan EU-middelen vrijgemaakt, waardoor 47 miljard EUR aan investeringen zou moeten worden gegenereerd.

Via het partnerschapsinstrument (PI)[18] is eind 2019 een contract voor een bedrag van 5,7 miljoen EUR getekend in een nieuw partnerschap tussen de EU en de OESO om bedrijfsmodellen te helpen vormen met het oog op een duurzame, inclusieve en eerlijker groei.

In 2019 zijn in samenwerking met de Wereldbankgroep twee trustfondsen gecreëerd om een bedrijfsvriendelijk investeringsklimaat te bevorderen: een om steun te verlenen aan landen en regionale economische gemeenschappen in de ACS-regio (12 miljoen EUR) en een om steun te verlenen aan Sub-Saharaans Afrika (10 miljoen EUR).

Binnen het Oostelijk Partnerschap is met ruim veertig regionale en bilaterale programma's in het kader van het initiatief "EU4Business" omvangrijke steun verleend voor de ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen, als aanvulling op nationale hervormingsplannen.

De uitroeiing van alle vormen van armoede, de bestrijding van discriminatie en ongelijkheid en niemand aan zijn lot overlaten staan centraal in de Europese consensus inzake ontwikkeling.

Meer dan de helft van de wereldbevolking wordt niet beschermd door sociale uitkeringen. De EU steunt programma's voor sociale bescherming in 26 landen, goed voor een totale investering van 1 miljard EUR.

Volgens het "Global Report on Food Crises 2019" hadden in 2018 meer dan 113 miljoen mensen in 53 landen te maken met **acute honger** waarbij dringende bijstand was vereist. De EU werkt samen met partners om honger en ondervoeding van moeder en kind aan te pakken, onder meer door duurzame en veerkrachtige landbouw te bevorderen.

In het kader van het door de EU gefinancierde initiatief "Development Smart Innovation through Research in Agriculture" (DeSIRA) is zo'n 95 miljoen EUR vrijgemaakt voor de opbouw van nationale, regionale en mondiale capaciteit voor innovatie.

[18] https://ec.europa.eu/fpi/what-we-do/partnership-instrument-advancing-eus-core-interests_en

Menselijke ontwikkeling

Goede gezondheid is een essentiële basis voor duurzame ontwikkeling. De EU helpt partnerlanden om gezondheid in alle beleidsgebieden te integreren, teneinde op duurzame wijze de kwaliteit, dekking en betaalbaarheid van de gezondheidszorg te verbeteren en gezondheidsstelsels te versterken.

De helft van de gezondheidshulp van de EU (2,6 miljard EUR tussen 2014 en 2020) gaat naar mondiale initiatieven zoals het Wereldfonds voor de bestrijding van aids, tuberculose en malaria; de Wereldalliantie voor vaccins en vaccinatie (Global Alliance for Vaccines and Immunisation, GAVI); het partnerschapsprogramma van de Wereldgezondheidsorganisatie voor universele dekking van de gezondheidszorg; en het Bevolkingsfonds van de VN.

In 2019 heeft de Commissie 550 miljoen EUR toegezegd voor het Wereldfonds voor de periode 2020-2022.

Onderwijs is cruciaal voor de ontwikkeling van toekomstige generaties en een essentiële factor voor duurzame groei, hoogwaardige werkgelegenheid en gelijkheid.

De EU ondersteunt onderwijs in zo'n 100 landen en via partnerschappen zoals het wereldwijde partnerschap voor onderwijs (Global Partnership for Education, GPE) en "Education Cannot Wait".

Middels haar steun voor het GPE heeft de EU ertoe bijgedragen dat 77 miljoen kinderen naar de basisschool gingen.

Samenwerking op het gebied van migratie

De EU is een **evenwichtige benadering van migratie** blijven toepassen. In 2019 waren er wereldwijd bijna 272 miljoen internationale migranten, zijn wereldwijd bijna 70,8 miljoen mensen noodgedwongen gevlucht en bestaat de vluchtelingenpopulatie wereldwijd uit 25,9 miljoen mensen. De meeste vluchtelingen worden nog steeds opgevangen in ontwikkelingsgebieden.

Migratie kan ook **grotere ongelijkheid** veroorzaken en de EU heeft haar inspanningen opgevoerd om ervoor te zorgen dat migratie leidt tot inclusieve groei en duurzame ontwikkeling in de landen van herkomst, doorreis en bestemming, zodat alle gemeenschappen profiteren. In juni heeft de Commissie een werkdocument van de diensten van de Commissie gepubliceerd over "Ongelijkheid in partnerlanden aanpakken"[19] en in november heeft de Raad conclusies aangenomen waarin de EU en de lidstaten worden opgeroepen hun inspanningen te versnellen[20].

In 2019 heeft het EU-noodtrustfonds voor Afrika nog eens 36 programma's en 16 "aanvullingen" goedgekeurd in de drie regio's waarop het betrekking heeft (de Sahel en het Tsjaadmeer, de Hoorn van Afrika en Noord-Afrika) voor een totaalbedrag van 851 miljoen EUR.

Vrede en veiligheid

Gedurende heel 2019 bleef het instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede een belangrijk instrument voor EU-diplomatie in crisissituaties en bij het streven naar stabiliteit, conflictpreventie en -oplossing, en vredesopbouw. Alle 46 goedgekeurde crisisresponsacties beantwoordden

[19] SWD(2019) 280 final van 16 juni 2019.
[20] https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2019/11/25/addressing-inequality-in-partner-countries-council-adopts-conclusions/

rechtstreeks aan de politieke prioriteiten van de EU en vormden een aanvulling op het werk van de missies in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid.

In 2019 werd het gebruik van capaciteitsopbouw ter ondersteuning van veiligheid en ontwikkeling verder versterkt met nieuwe acties in Burkina Faso, Niger, Somalië en Tadzjikistan.

Daarnaast werd een wereldwijde actie gestart om regionale opleidingscentra in West-Afrika, Oost-Afrika en het Midden-Oosten te steunen en militaire actoren te scholen op het gebied van gezondheid, mijnopruiming en civiele bescherming.

De samenwerking met de VN en andere internationale organisaties, met name de Wereldbank en de Afrikaanse Ontwikkelingsbank, voor de coördinatie van de internationale inspanningen in conflict- en postconflictsituaties werd voortgezet, teneinde de toegang tot financiering te ondersteunen en blijk te geven van het krachtdadige engagement van de EU voor multilateralisme.

In 2019 heeft de EU een eerste bijdrage geleverd aan het VN-fonds voor vredesopbouw via het instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede.

In juli werd de kerncentrale in Tsjernobyl aan de Oekraïense autoriteiten teruggegeven nadat de grootste internationale samenwerkingsinspanningen inzake nucleaire veiligheid waren afgerond. De EU heeft 431,6 miljoen EUR beschikbaar gesteld via haar instrument voor samenwerking op het gebied van nucleaire veiligheid en het Programma voor technische bijstand aan het Gemenebest van Onafhankelijke Staten.

De EU is de **rechtsstaat, de toegang tot justitie en de versterking van de capaciteit van gerechtelijke instellingen** in partnerlanden in de hele wereld blijven bevorderen.

Mensenrechten, democratie, fundamentele waarden

In 2019 heeft werd de laatste fase uitgevoerd van het **EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie** (2015-2019) voor steun aan fundamentele mensenrechten, waaronder de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vergadering en vereniging, non-discriminatie en de rechten van minderheden. In 2019 heeft de EU het Europees instrument voor democratie en mensenrechten gebruikt voor de financiering van zo'n 268 projecten met een waarde van 119,5 miljoen EUR.

De EU-mechanismen ter verdediging van de mensenrechten werden eind 2019 met nog eens drie jaar verlengd.

Tegen de achtergrond van aanhoudende uitdagingen wat de democratie in de wereld betreft, heeft de EU haar **inzet voor democratische processen** opnieuw bevestigd met programma's met een totale waarde van meer dan 47,2 miljoen EUR in dertig landen.

De EU heeft acht verkiezingswaarnemingsmissies, zes missies van verkiezingsdeskundigen en zeven vervolgmissies uitgevoerd, en een openbare gegevensbank met aanbevelingen van verkiezingswaarnemingsmissies ontwikkeld. Daarnaast heef de EU in elf landen steun verleend aan lokale verkiezingswaarnemers.

Gendergelijkheid en emancipatie van meisjes en vrouwen zijn kernwaarden van de EU en haar internationale ontwikkelingsbeleid. Het genderactieplan van de EU heeft betrekking op drie belangrijke prioritaire gebieden: het waarborgen van de fysieke en psychische integriteit van meisjes en vrouwen; het bevorderen van de sociaal-economische en culturele rechten van meisjes en vrouwen; het versterken van de inspraak en deelname van meisjes en vrouwen in de besluitvorming.

In 2019 werd de uitvoering voortgezet van het Spotlight-initiatief[21], een transformatief partnerschap tussen de EU en de VN om wereldwijd alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes uit te bannen. Het programma "Safe and Fair" (25 miljoen EUR) verbetert de arbeidsomstandigheden van vrouwelijke migranten die van elf landen van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (Asean) naar Golfstaten verhuizen.

Het programma "WeEmpower" van 22,5 miljoen EUR vergroot de inzet van de openbare en particuliere sector voor gendergelijkheid en de emancipatie van vrouwen op het werk.

Daarnaast heeft de EU een programma van 3,75 miljoen EUR opgestart voor de verdere versterking van regionale en internationale netwerken van nationale mensenrechteninstellingen, en een oproep gedaan tot het indienen van projecten met betrekking tot de bescherming van degenen die opkomen voor de mensenrechten van lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en/of interseksuele personen. Ook werden acties ondernomen om toenemende uitdagingen in verband met de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van de media aan te pakken. In het kader van de faciliteit voor technische bijstand "Media4Democracy" werden verschillende projecten gefinancierd.

Technologie en innovatie

Een bijdrage van 200 miljoen EUR van de EU aan de faciliteit voor bedrijfsontwikkeling en innovatie voor de Westelijke Balkan heeft geholpen om totale investeringen van 958 miljoen EUR voor de ondersteuning van zo'n 4 700 ondernemingen te genereren, waarmee meer dan 2 800 leningen werden verstrekt, bijna 80 000 banen werden gecreëerd en 36 eigenvermogensinvesteringen werden gefaciliteerd.

Connectiviteit speelt een fundamentele rol voor de verwezenlijking van de SDG's, waarbij vervoer, energie en digitalisering belangrijke sectoren zijn. Een veerkrachtige infrastructuur bevordert inclusieve en duurzame groei en stimuleert innovatie.

Het PI heeft duurzame industrialisatie in Brazilië en Mexico bevorderd om de economische groei los te koppelen van de koolstofemissies, met name door partnerschappen tussen de EU en plaatselijke ondernemingen te bevorderen.

In 2019 is de taskforce digitale economie van de Afrikaans-Europese alliantie in het leven geroepen. Deze heeft een bijdrage geleverd aan het door de Afrikaanse Unie gepubliceerde verslag over de strategie voor digitale transformatie voor Afrika (2020-2030).

Het toegenomen belang van wetenschap, nieuwe technologieën en innovatie voor inclusieve en duurzame ontwikkeling in de ACS-regio's werd erkend met de start van een programma van 60 miljoen EUR in het kader van het 11e Europese Ontwikkelingsfonds ter versterking van innovatie-ecosystemen en -capaciteiten.

Mondiale reikwijdte

Overal ter wereld is de EU zich blijven inspannen om armoede tegen te gaan, ongelijkheid te bestrijden, duurzame ontwikkeling te ondersteunen en democratie, vrede en veiligheid te bevorderen.

[21] https://www.spotlightinitiative.org

Afrika

De onderhandelingen over een vernieuwde partnerschapsovereenkomst met de ACS-staten, om de Overeenkomst van Cotonou op te volgen en de politieke en economische betrekkingen met deze partners opnieuw vorm te geven, zijn in 2019 begonnen.

De EU heeft de democratische overgang in Sudan gesteund en is sterke steun blijven verlenen, zowel politiek als financieel, aan de overgang in Ethiopië. Samen met de Wereldbank en de Afrikaanse Ontwikkelingsbank heeft de EU het voortouw genomen bij het initiatief in de Hoorn van Afrika voor regionale integratie en economische ontwikkeling met Djibouti, Eritrea, Ethiopië, Kenia en Somalië.

In 2019 heeft de EU humanitaire noodhulp verleend in zeven landen die betrokken waren bij de crisis in de Sahel: Burkina Faso, Mauritanië, Mali, Tsjaad, Niger, Nigeria en Kameroen. De EU heeft meer dan 187 miljoen EUR (inclusief ruim 141 miljoen EUR voor de kwetsbaarste bevolkingsgroepen in de G5-landen) uitgetrokken voor humanitaire interventies.

De EU heeft het Afrikaanse initiatief voor hernieuwbare energie[22] gesteund met het oog op de verwezenlijking van het doel ervan om tegen 2020 ten minste 10 GW hernieuwbare energie op te wekken. Het is voor de EU van strategisch belang om dit initiatief te steunen, omdat de doelstellingen ervan zijn afgestemd op de Europese Green Deal, zoals omschreven in het partnerschap voor de groene transitie en toegang tot energie dat deel uitmaakt van de toekomstige brede strategie met Afrika.

In 2019 werden civiele missies in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid ingezet in Libië, Mali, Niger en Somalië. In de Centraal-Afrikaanse Republiek vond een nieuwe missie plaats ter ondersteuning van de reorganisatie van de veiligheidstroepen waarbij deze geleidelijk in het hele land worden ingezet.

Bij een belangrijk beleidsinitiatief, de Afrikaans-Europese alliantie voor duurzame investeringen en banen, is goede vooruitgang geboekt doordat de EU via het EIP investeringen ondersteunt en de risico's ervan beperkt. Ook heeft de EU in 32 Afrikaanse landen een gestructureerde dialoog tussen de overheid en het bedrijfsleven bevorderd, als onderdeel van het EIP-platform voor duurzaam ondernemerschap voor Afrika.

Via het PI blijft de EU resultaten boeken met betrekking tot de economische, commerciële en investeringsaspecten van haar strategische partnerschap met Zuid-Afrika, met speciale aandacht voor de uitvoering van de economische partnerschapsovereenkomst (EPO) tussen de EU en de Ontwikkelingsgemeenschap van Zuidelijk Afrika, de Overeenkomst van Parijs en WTO-aangelegenheden.

Azië, Centraal-Azië en de Stille Oceaan

De vergadering van de ministers van Buitenlandse Zaken van Azië en Europa vond in december plaats in Madrid en was toegespitst op gedeelde waarden en gemeenschappelijke uitdagingen, met name op regels gebaseerd effectief multilateralisme.

In januari stemde de ministeriële vergadering tussen de Asean en de EU er in principe mee in om de betrekkingen op het niveau van een strategisch partnerschap te tillen. Daarnaast tekende de Raad

[22] http://www.arei.org/

van de EU in juni een vrijhandelsovereenkomst en een investeringsbeschermingsovereenkomst met Vietnam[23], gevolgd door een deelnamekaderovereenkomst in oktober.

In april heeft de Raad de beperkende maatregelen tegen Myanmar met een jaar verlengd, inclusief gerichte beperkende maatregelen voor personen.

"Verantwoorde bevoorradingsketens in Azië" is een in het kader van het PI gefinancierd gezamenlijk initiatief van 9,5 miljoen EUR om de eerbiediging van de mensenrechten en arbeids- en milieunormen te verbeteren binnen bedrijven met bevoorradingsketens in China, Japan, Myanmar, de Filipijnen, Thailand en Vietnam.

Gedurende 2019 heeft het instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (Instrument contributing to Stability and Peace, IcSP) zich gericht op het aanpakken van haatzaaien en het voorkomen van gewelddadig extremisme in de regio. Naar aanleiding van de bombardementen met Pasen in Sri Lanka is snel een beroep gedaan op het IcSP om bij te dragen aan de versterking van de terrorismebestrijding en de preventie van gewelddadig extremisme in Sri Lanka en de Maldiven.

Uitbreidingsregio

De Commissie is uitbreidingslanden blijven steunen om ze beter voor te bereiden op toetreding tot de EU en om regionale samenwerking binnen de Westelijke Balkan en met de EU te bevorderen. Het jaarlijkse uitbreidingspakket werd op 29 mei goedgekeurd. Dankzij de verdere vooruitgang die de Republiek Albanië en de Republiek Noord-Macedonië hebben geboekt, heeft de Commissie haar aanbeveling gehandhaafd om met toetredingsonderhandelingen te beginnen. In oktober besloot de Europese Raad de uitbreiding opnieuw ter sprake te brengen voor de volgende topontmoeting tussen de EU en de Westelijke Balkan. In maart 2020 zijn de onderhandelingen officieel geopend.

De EU heeft in het kader van het instrument voor pretoetredingssteun 880,7 miljoen EUR toegezegd voor 39 projecten op het gebied van vervoers- en energieconnectiviteit; deze projecten moeten meer dan 3,2 miljard EUR aan investeringen genereren.

In mei heeft de Commissie haar advies betreffende het verzoek van Bosnië en Herzegovina om toetreding tot de EU[24] uitgebracht, waarin wordt aangegeven dat de onderhandelingen over de toetreding van start moeten gaan zodra Bosnië en Herzegovina op de juiste wijze voldoet aan de criteria voor lidmaatschap. In december heeft de Raad conclusies[25] aangenomen over het advies van de Commissie, waarmee de Raad ingenomen was.

Wat Turkije betreft heeft de Raad in november beperkende maatregelen ingevoerd vanwege de illegale booractiviteiten van Turkije in de oostelijke Middellandse Zee[26] en besloten tot een verlaging van de bilaterale bijstand in het kader van het instrument voor pretoetredingssteun en minder leningen door de Europese Investeringsbank. De EU heeft verder steun verleend aan het maatschappelijk middenveld en contacten tussen gemeenschappen, en de samenwerking op het gebied van de ondersteuning van Syrische vluchtelingen en migratiebeheer werd voortgezet; de

[23] De ratificatie door het Europees Parlement volgde in februari 2020, waarna de vrijhandelsovereenkomst op 1 augustus 2020 in werking is getreden.
[24] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/COUNTRY_19_2778
[25] https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2019/12/10/council-conclusions-on-commission-opinion-on-bosnia-and-herzegovina-s-application-for-membership-of-the-european-union
[26] https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2019/11/11/turkey-s-illegal-drilling-activities-in-the-eastern-mediterranean-council-adopts-framework-for-sanctions

volledige operationele begroting van de faciliteit voor vluchtelingen in Turkije was tegen eind 2019 toegewezen.

Europees nabuurschap

In 2019 heeft de EU de uitvoering van haar herziene Europees nabuurschapsbeleid voortgezet, waarbij aanzienlijke steun is gemobiliseerd voor de vier bijgestelde prioriteiten[27] en de beginselen van differentiatie, gedeeld eigenaarschap en een aanpak op basis van stimulerende maatregelen volledig zijn toegepast.

In het oostelijk nabuurschap is bij de uitvoering van de "20 resultaten tegen 2020" van het Oostelijk Partnerschap goede vooruitgang geboekt, met name wat betreft de economie, connectiviteit, contacten tussen gemeenschappen en goed bestuur.

In 2019 bestond het Oostelijk Partnerschap tien jaar, wat werd gevierd met een bijeenkomst op hoog niveau waar werd onderstreept dat aanzienlijke prestaties zijn geleverd op het gebied van het aanjagen van de economie en de handel, energie-efficiëntie, de rol van het maatschappelijk middenveld en visumliberalisering. In het kader van een in 2019 gestarte uitgebreide raadpleging over de toekomst van het Oostelijk Partnerschap[28] werden meer dan 200 bijdragen ontvangen van veel uiteenlopende belanghebbenden.

Nu de onderhandelingen over visumfacilitering en een overnameovereenkomst met Belarus in 2019 zijn afgerond, kunnen alle landen van het Oostelijk Partnerschap eenvoudiger naar de EU reizen.

Naar aanleiding van het conflict in het oosten van Oekraïne heeft de EU haar humanitaire hulp en bijstand voor stabilisatie en een snel herstel voortgezet. Daarnaast heeft de EU specifieke steun gemobiliseerd en ingezet in de regio van de Zee van Azov.

Het Burgemeestersconvenant van de EU helpt bijna 400 gemeenten in landen van het Oostelijk Partnerschap om hun verplichtingen op het gebied van duurzame energie en klimaat na te komen.

In het zuidelijk nabuurschap bleef het verzachten van de gevolgen van de aanhoudende Syrische crisis in heel 2019 een prioriteit. Tijdens de conferentie Brussel III in april over de ondersteuning van de toekomst van Syrië en de regio werd de betrokkenheid van de EU opnieuw bevestigd.

In juni werd een gezamenlijke politieke verklaring overeengekomen met Marokko. Daarnaast werden het actieplan EU-Marokko en het integraal steunkader verlengd tot eind 2020. In januari werd zowel het actieplan EU-Israël als het actieplan EU-Palestijnse Autoriteit met een periode van drie jaar verlengd.

De EU heeft de presidents- en parlementsverkiezingen in Tunesië in respectievelijk september en oktober ondersteund, waardoor de democratische overgang van dat land verder werd geconsolideerd, en is steun blijven verlenen aan de overgang van Libië naar meer stabiliteit en veiligheid, ondanks de veiligheidssituatie in het land.

[27] De prioriteitsgebieden van het Europees nabuurschapsbeleid zijn goed bestuur, democratie, mensenrechten en de rechtsstaat; economische ontwikkeling voor stabilisatie; veiligheid; en migratie en mobiliteit.

[28] https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/news/european-union-opens-structured-consultation-future-eastern-partnership_en

Er werden missies in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid ingezet in Oekraïne, Kosovo* en Georgië.

Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied

In april heeft de EU een nieuwe strategie ten opzichte van Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied (LAC) aangenomen, "EU-LAC — de handen in elkaar slaan voor een gemeenschappelijke toekomst"[29], gebaseerd op partnerschappen op het gebied van welvaart, democratie, weerbaarheid en doeltreffend goed bestuur op mondiaal vlak.

Er is vooruitgang geboekt bij de uitvoering van EU-partnerschappen in LAC via politieke en handelsovereenkomsten. In juli is een principeakkoord bereikt over het onderdeel handel van de associatieovereenkomst tussen de EU en Mercosur (Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay). De onderhandelingen met Mexico over een gemoderniseerde algemene overeenkomst werden afgerond, met uitzondering van de lijst van voorschriften inzake aanbestedende entiteiten op subcentraal niveau.

PI-acties omvatten een project ter versterking van de bescherming van intellectuele eigendom in de regio, in overeenstemming met de WTO en relevante EU-vrijhandelsovereenkomsten. Een project van 9,5 miljoen EUR ondersteunt verantwoorde bedrijfspraktijken in Argentinië, Brazilië, Chili, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Mexico, Panama en Peru.

In Venezuela had de aanhoudende politieke en humanitaire crisis grote gevolgen voor de regio, met name als gevolg van de ongekende migratiestromen. De EU heeft de druk op het regime opgevoerd via gerichte beperkende maatregelen in het licht van de voortdurende aantasting van de democratie, de rechtsstaat en de mensenrechten, en tegelijkertijd de bijstand voor de bevolking en Venezolaanse migranten verhoogd.

In 2019 is de EU de uitvoering van het vredesakkoord in Colombia blijven ondersteunen, onder meer door steun te verlenen aan de commissie voor het boven tafel krijgen van de waarheid, co-existentie en niet-herhaling.

In Mexico heeft het IcSP gemeenschappen langs de noordelijke grens ondersteund om asielzoekers en vluchtelingen te helpen door de toegang tot openbare diensten te verbeteren.

De EU en de Pacifische Alliantie hebben in september een gezamenlijke verklaring getekend om de samenwerking en dialoog verder te versterken.

Midden-Oosten en de Golfregio

In nauwe samenwerking met de Europese Dienst voor extern optreden, EU-delegaties en diensten van de Europese Commissie heeft het PI in de Golfregio belangrijke resultaten opgeleverd op gebieden zoals schone-energietechnologieën, energie-efficiëntie, klimaatverandering en economische diversificatie. De meeste projecten hebben betrekking op de zes landen van de Samenwerkingsraad van de Golf (GCC) en omvatten het deskundigennetwerk voor schone energie

[29] JOIN(2019) 6 final van 16 april 2019.

* Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet en is in overeenstemming met Resolutie 1244/1999 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

van de EU-GCC, de dialoog voor economische diversificatie van de EU-GCC, het “EU Policy and Outreach Partnership” en een project voor de voorbereiding van een systeem voor regionale radiologische waarschuwingen en de uitwisseling van radiologische gegevens.

In Irak heeft de EU haar werkzaamheden met betrekking tot stabilisatie, hervorming in postconflictsituaties, verantwoordings- en inclusieve verzoeningsprocessen voorgezet. Het IcSP heeft de VN ondersteund bij de digitalisering van bewijzen van door Da’esh gepleegde misdaden en geholpen om het grensbeheer aan de Irakees-Jordaanse grens te verbeteren.

In Jemen blijft de EU stabilisatie-inspanningen en het vredesproces steunen. Als reactie op het verdrag van Stockholm eind 2018 is steun verleend voor bemiddelingspogingen, het VN-fonds voor vredesopbouw en voor specifieke initiatieven zoal de overeenkomst over de haven van Hodeidah.